

Pensions- och omställningsriktlinjer för förtroendevalda

Antagen av Kommunfullmäktige 2025 09 17

UPPLANDS-BRO
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning

Pensionsregelverk	3
Uppföljning	4
Beslutsordning	4
Pensionsinformation	4

Pensionsbestämmelser OPF-KR

Pensionsförmåner	5
Omställningsstöd	9

Inledning

Syftet med Pensions- och omställningsriktlinjer för förtroendevalda i Upplands-Bro kommun är att på ett enkelt och tydligt sätt beskriva de pensionsförmåner och pensionsersättningar kommunen beslutat om samt till vem den förtroendevalde kan vända sig för att få information.

Pensions- och omställningsriktlinjerna är marknadsmässigt framtagna utifrån regler och rekommendationer samt möjligheter att utveckla dessa.

Minst 40 % av heltid motsvaras enligt dessa riktlinjer av övriga kommunalråds arvode.

Regelverket om pension och andra avgångsförmåner för förtroendevalda har ändrats under åren för att anpassas till de förändringar kring pensioner som sker i samhället. Sveriges kommuner och regioner (SKR) tar fram förslag till regelverk som respektive kommun, region eller kommunalförbund har att anta som sina.

Pensionsregelverk

Förtroendevalda i Upplands-Bro kommun omfattas av Omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KR).

Pensionsregelverket OPF-KR gäller i Upplands-Bro kommun efter valet 2014 för förtroendevalda som väljs för första gången samt för förtroendevalda som i tidigare uppdrag i kommunen inte omfattats av pensionsrätt.

Endast kommunalråd som tillträtt före valet 2014 och hade uppdrag uppgående minst till 40% av heltid kan omfattas äldre regelverk som Bestämmelser om Pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF). Förtroendevalda som omfattas informeras om detta.

Förtroendevalda ska lämna skriftlig ansökan om utbetalning av pension och övriga förmåner enligt OPF-KR och enligt pensionsmyndighetens anvisningar.

Uppföljning

Pensions- och omställningsriktlinjerna bör ses över en gång varje mandatperiod och vid behov uppdateras. Däremellan görs översyn och uppdatering vid behov på grund av förändringar i lagar, regler och rekommendationer inom pensionsområdet.

Beslutsordning

Beslut om Pensions- och omställningsriktlinjerna fattas av Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet och beslutar om de förtroendevaldas pensionsvillkor.

Beslutanderätt i specifika pensionsfrågor framgår av kommunens delegationsordning.

Pensionsinformation

Pensionsmyndigheten är ansvarig för att den förtroendevalde informeras om sin avgiftsbestämda ålderspension, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift enligt OPF-KR.

Förtroendevalda ska vända sig till extern pensionsadministratör, Skandia för frågor kring sin pension. Kontaktuppgifter till extern pensionsadministratör finns på Intranätet.

Pensionsbestämmelser OPF-KR

Pensionsbestämmelserna OPF-KR gäller i Upplands-Bro kommun för förtroendevalda som väljs för första gången vid valet 2014 samt för förtroendevalda som i tidigare uppdrag i kommunen inte omfattats av pensionsbestämmelser.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevalda som vid tillträdet av uppdrag hade rätt till egenpension enligt PBF eller PRF-KL från tidigare förtroendeuppdrag i Upplands-Bro kommun.

Förtroendevalda som uppnått i 32 § LAS angiven ålder vid den tidpunkt då OPF-KR började gälla i kommunen och för individens uppdrag omfattas inte av reglerna.

OPF-KR består av följande förmåner:

Pensionsförmåner

- Avgiftsbestämd ålderspension
- Efterlevandeskydd
- Sjukpension
- Familjeskydd

Omställningsstöd

- Aktiva omställningsinsatser
- Ekonomiskt omställningsstöd
- Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Utbetalning av ovanstående förmåner sker efter ansökan till kommunens Kanslienhet.

Pensionsförmåner

Avgiftsbestämd ålderspension

Avgiftsbestämd ålderspension gäller för samtliga förtroendevalda som omfattas av OPF-KR.

Pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till 30 inkomstbasbelopp. Den pensionsgrundande inkomsten utgörs av årsarvode, sammanträdesersättning, och andra i uppdraget utbetalda kontanta ersättningar.

Traktamente, kostnadsersättning och ersättning för förlorad arbetsinkomst, semester och tjänstepension är *inte* pensionsgrundande.

För förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga med minst 40% av heltid, ingår i den pensionsgrundande inkomsten även det avdrag/ bortfall som förtroendevald fått från sitt fasta arvode vid ledighet med sjukpenning,

gravitetspenning, föräldrapenning eller tillfällig föräldrapenning samt när han eller hon är ledig enligt Föräldraledighetslagen.

Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande årsinkomsten från första kronan, någon nedre åldersgräns finns inte.

Pensionsgrundande årsinkomst	Pensionsavgift	Pensionsavgift
i inkomstbasbelopp	t.o.m. i LAS § 32a uppnådd ålder	efter i LAS § 32a uppnådd ålder
0 – 7,5	6%	6%
7,5 - 30	31,5%	6 %

Pensionsavgifterna sätts av till en pensionsbehållning för den förtroendevalde.

Är pensionsavgiften lägre än 3 % av samma års inkomstbasbelopp betalas den direkt till den förtroendevalde och är då inte pensionsgrundande. Belopp understigande 236 kronor (2024) avseende kalenderår utbetalas inte. Från och med 2019 uppräknas 200 kronor årligen med förändringen av inkomstbasbelopp.

Pensionen betalas ut enligt gällande regelverk, tidigast från den tidpunkt då allmän pension kan börja tas ut.

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten behöver för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd innebär att den återstående avgiftsbestämda ålderspensionen betalas till efterlevande om den förtroendevalde avlider.

Som efterlevande räknas i första hand make/maka, registrerad partner/sambo och i andra hand barn upp till 20 års ålder.

Efterlevandeskyddet betalas ut som en månadsvis pension i fem år om dödsfallet inträffar innan den avgiftsbestämda ålderspensionen börjat betalas ut. Om den förtroendevalde börjat ta ut den avgiftsbestämda ålderspensionen fortsätter utbetalningarna i form av efterlevandeskydd i maximalt 20 år efter det att ålderspensionen börjat tas ut.

Förtroendevalda har möjlighet att, inför att utbetalningen av avgiftsbestämd ålderspension ska påbörjas, välja att ta bort efterlevandeskyddet.

Sjukpension

Möjligheten till sjukpension gäller förtroendevalda med uppdrag på minst 40 procent. Sjukpension betalas ut till den som får rätt till sjuk- eller aktivitets-ersättning och som en följd av det befrias från uppdraget före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen motsvarar den månadsersättning som anställda har rätt till enligt AGS-KL (Avtalsgruppsjukförsäkring) och beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före det år då sjuk- eller aktivitetsersättningen beviljades.

Sjukpensionen betalas ut under den tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning.

Förtroendevald som befrias/ frånträder sitt uppdrag på grund av sjukdom har rätt till efterskydd under 270 dagar. Efterskyddet innebär att rätt till sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstiden beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Familjeskydd

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen (KL) och som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna gäller även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall. Familjeskyddet betalas till efterlevande vuxen eller till efterlevande barn.

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt 1 § KL

b) under tid då han eller hon får sjukpension

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b) och c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller

uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

En efterlevande vuxen med rätt till familjeskydd enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde 1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt barnpension enligt SFB. Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte. Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp, det år dödsfallet inträffade, delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån, anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten. När anmälan inkommit, anses kommun ha fått kännedom om dödsfallet.

Omställningsstöd

Reglerna om omställningsstöd omfattar förtroendevalda med sammanlagda uppdrag i kommunen på minst 40 procent och syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Aktiva omställningsinsatser

Förtroendevalda som avgår efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till aktiva omställningsinsatser.

För omställningsinsats används Omställningsfonden. I enskilda fall kan det beslutas om andra, mer lämpliga, omställningsinsatser som är i huvudsak jämförbara med Omställningsfonden både vad gäller innehåll och kostnad.

Ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst ett års sammanhängande uppdragstid i kommunen och som då inte uppnått i 32 a § LAS angiven ålder, har rätt till ekonomiskt omställningsstöd.

Storlek

Omställningsstödet beräknas på tolv månadersarvodet före avgångstidpunkten.

<i>År</i>	<i>Nivå</i>	<i>Samordning med förvärvsinkomst</i>
1	85 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt
2	85 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt
3	60 %	Ja, 1 prisbasbelopp fritt

Utbetalningstid

Utbetalningstiden beror på hur länge uppdraget pågått- antal hela år och med sammanhängande uppdragstid, inkluderat paus i kommunen för uppdrag i regeringen eller riksdagen.

<i>Tid i uppdraget</i>	<i>Utbetalningstid</i>
1 år	3 mån
2 år	6 mån
3 år	9 mån
4 år	12 mån
5 år	15 mån
6 år	18 mån
7 år	21 mån
8 år	24 mån
9 år	27 mån
10 år	30 mån
11 år	33 mån
12 år eller mer	36 mån

Omställningsstödet betalas ut längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått i 32 a § LAS angiven ålder.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Detta ska styrkas genom att den förtroendevalde kan påvisa inskrivning vid arbetsförmedlingen.

Utbetalningarna upphör om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommun eller region på minst 40 procent, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevalda som avgår efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid i kommunen, kan få förlängt omställningsstöd tidigast från 61 års ålder och endast i direkt anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd upphört.

Storlek

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beräknas på årsarvodet tolv månadersperioden före avgångstidpunkten.

Nivå	Samordning med förvärvsinkomst
60 %	Ja, inget fribelopp

Utbetalningstid

Det förlängda ekonomiska omställningsstödet beviljas och betalas ut för ett år i taget och som längst till och med månaden innan den förtroendevalde uppnått den i 32 a § LAS angivna åldern.

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Kommunens pensions-myndighet utfärdar anvisningar för hur detta ska styrkas.

Övriga förutsättningar

Förtroendevald som är tjänstledig från sitt ordinarie arbete med heltidstjänst eller har aktiv pågående, egen näringsverksamhet har inte rätt till omställningsstöd. Inte heller förtroendevald som vid ansökningstillfället har sökt och fått heltidstjänst har rätt till omställningsstöd då syftet med omställningsstödet då inte skulle upprätthållas.

Utbetalningarna upphör om information enligt ovan uppdagas. De upphör även om den förtroendevalde tillträder nytt uppdrag i kommun eller region på minst 40 procent, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.